

Kalak

Kim Leine

¹ København, forår 1978.

Eftermiddagstoget fra Oslo glider ind på Hovedbanegården og standser. Dørene går op med høje smæld, og perronen fyldes med mennesker der er for varmt klædt på til årstiden. Hilsner og omfavnelser udveksles, kufferter slæbes væk eller stables på bagagevogne, sprællende småbørn ⁵ skifter favntag og løftes højt op. Få minutter senere er perronen næsten tom. En mand i kedeldragt med bogstaverne DSB fejer gulv. En konduktør stopper op og kaster et blik på uret. Hans ansigt udtrykker tilfredshed. Så går han i retning af rulletrappen.

En dreng står tilbage. Han er klædt i en brun striktrøje med fletmønster og sandfarvede terylenebukser med svaj. I lommen har han fem kroner. Han medbringer ingen bagage. Han smiler.

¹⁰ Jeg kigger mig omkring. Jeg har været her før, men det er ti år siden, og jeg genkender ikke stedet. Men der er noget i luften, en fugtig varme, en em af cigarer og mad og ophedet jern som vækker et fjernt minde.

Jeg går hen til manden i kedeldragten og rækker ham en seddel.

Gammel Kalkbrænderivej? siger han. Det sgu langt.

¹⁵ For langt å gå? spørger jeg.

Hva'?

Mange takk, siger jeg og tager min seddel.

I ankomsthallen er madlugten stærkere. Jeg føler et sug i maven. Jeg kigger på sedlen. Måske skulle jeg ringe og melde min ankomst? Nej. Jeg vil ikke ringe. Endnu nogle timer skal ingen på ²⁰ denne jord vide, hvor jeg er. Og så med et står jeg der bare. Som den mest naturlige ting i verden. Hej, her er jeg. Jeg griner for mig selv. Hvor vil de alle blive slået med forbavselse. Drengen der forsvandt i ét land og dukkede op i et andet. Ingen kan begribe hvordan det er gået til.

Ved en pølsevogn udenfor køber jeg en pølse uden brød. Derefter er jeg blank og endnu mere sulten end før. Hjemme er min mor begyndt på aftensmaden, tænker jeg. Hvad mon de skal ²⁵ have? Klipfisk, karbonader, stegt flæsk, spegesild? Eller måske hun ikke laver mad i dag. Måske sidder hun nedbrudt efter at have læst mit brev hundrede gange, mens min stedfar beskæmmet og skrupsulten smører sig en skive med gedeost som han spiser stående ved køkkenvinduet. Jeg skubber billedet fra mig, slikker ketchuppen af fingrene og begynder at gå.

I mange timer vandrer jeg omkring i byen, standser ved gadehjørnerne, lægger hovedet tilbage og sammenligner gadenavnene med det på sedlen. Åboulevarden. Farimagsgade. Sølvgade. ³⁰ Nørre Voldgade. Jeg morer mig over dem, udtaler dem højt og grimasserende. For at undgå at gå i ring forsøger jeg at indprente mig alle navnene. Men der er for mange gader, alt for mange besynderlige navne. Solen forsvinder, først fra gaden, derefter selv fra vinduerne i de højeste huse. Idet jeg går ned ad en lang og lige gade, tændes gadebelysningen og skaber en tunnel af ³⁵ lys mellem husvæggene. Et sted kommer jeg til en kanal, hvor flere buede broer krydser over til den anden side, og vender om. Jeg ved at København ligger på en ø, og hvis jeg bare holder mig fra broer, må jeg vel før eller senere finde Gammel Kalkbrænderivej. Et sted ser jeg ned ad en bred og stærkt trafikeret vej med lave huse på begge sider. Den ser ud som om den fører ud af byen, beslutter jeg og vender atter om. Jeg er lykkelig. Sulten er væk. Ingen ved hvor jeg er. ⁴⁰ Det er næsten som om jeg ikke eksisterede.

Et døgn efter at jeg sneg mig gennem æblehaven derhjemme og efterlod min intetanende og sovende mor i det grønne hus på bakketoppen, standser jeg ved endnu et hjørne. Jeg genkender straks navnet, trods længden. Gammel Kalkbrænderivej. Nummer 50 befinder sig nede i den

anden ende. Jeg går roligt op ad trapperne til femte sal, tøver et par sekunder og ringer på klok-

45 ken. Jeg griner.

Så står min far i døren. Nå, endelig, siger han.

Jeg bliver lang i ansigtet.

Mine forældre, viser det sig, har stået i telefonisk kontakt lige siden min mor fandt brevet på mit værelse i morges. Selv om jeg skrev, lad være med at lede efter mig, har de ikke været i tvivl
50 om, hvor jeg var på vej hen. Jeg har alligevel ikke været usynlig for verden. Efter tre portioner chili con carne, som jeg spiser mens min far taler lavt og længe i telefonen i værelset ved siden af, føler jeg skuffelsen fortage sig. Fuldt påklædt falder jeg i søvn på sofaen.

Jeg bor højt over jorden i et fladt land. Lejligheden er lillebitte og udstyret med eksotiske ting som en gasvandvarmer, der skal tændes hver morgen, en ovn, der stinker af petroleum og et
55 gaskomfur, der stinker af hvidløg, fordi det er utæt. Toilettet ligger ude på bagtrappen. Nogle gange, når jeg går derud, sidder naboen der og læser avis med en cigaret i mundvigen og bukserne nede om anklerne. Må man nu ikke skide i fred, siger han og griner.

Fra vinduet ser jeg vasketøj blafre mellem husvæggene. Skyer hvirvler af sted over tagene. I vindueskarmen, hvor malingen er skallet af, siver der iskold luft ind. På klare dage kan jeg se
60 helt til Sverige.

Sikke det stormer i dag, siger jeg.

Hvad mener du? siger min far. Det stormer da ikke. Det er næsten vindstille.

Jeg er vant til en stillestående luft mellem grønne fjelde, der spejler sig i en blank sø. Denne evindelige uro i atmosfæren er svær at vænne sig til.

65 Sammen med min far bor Svend. De er meget gode venner, så de har besluttet at bo sammen. Hver aften kysser de hinanden godnat. Det er lidt flovt at se mænd kysse hinanden, i det hele taget kan jeg ikke huske jeg nogensinde har set voksne kysse, men når de nu er så fine venner, så synes jeg det er i orden. Mon jeg også kommer til at kysse mine danske venner, hvis jeg får nogen, tænker jeg. Svend trækker lidt på det ene ben. Jeg har ondt af ham.

70 Dette er stedet hvor jeg bor. Jeg er seksten, snart sytten. Jeg har været heldig. Jeg troede jeg skulle dø, og måske skal jeg dø, for Gud kan vel også finde mig her. Men det føles ikke nær så sandsynligt i et land uden fjelde, og hvor voksne mænd kysser hinanden godnat. Desuden passer min far på mig. Jeg kalder ham Papa. Han elsker mig.

Jeg sover på sofaen i stuen, omgivet af reoler fyldt med bøger, grammofonplader, spolebånd
75 og gamle blade. Jeg læser konstant, for dagene er lange, når min far og Svend er på arbejde, og jeg tør ikke gå ud alene. Det bliver omtrent en roman om dagen. Sandemose, Hoel, Borgen, Falkberget, Hamsun. Landet jeg er stukket af fra vil ikke give slip på mig. Det meste af det forstår jeg ikke noget af, men jeg forstår stemningen i bøgerne, jeg forstår luften, og jeg inhalerer den dybt. Først som landflygtig er jeg blevet norsk.

80 Min far får et vældig fornøjet ansigtsudtryk når jeg sætter en opera på grammofonen, så derfor gør jeg det, selv om jeg næsten aldrig har lyst. Han kaster sig ud i en genfortælling af handlingen. Sære tableauer udspiller sig. Han gestikulerer vildt og vælter tit noget i den lille stue, han spiller flere roller, synger strofer på italiensk og tysk og fransk, rejser sig, slår hovedet i loftslampen, sætter sig igen. Jeg skriger af grin. Jeg fatter ikke at et menneske kan rumme så
85 mange operaer, romaner og skuespil. En tryllekreds omgiver os.

Han tror stadigvæk på Gud, siger han, men han er holdt op med at være bange for ham. Vi fører vidtløftige samtaler. Hver gang jeg siger noget, lytter han opmærksomt og sidder og grunder lidt før han svarer. Jeg har aldrig talt med en voksen der tog mig så alvorligt. Du er en intelligent dreng, siger han. Og intelligens er en god ting. Når jeg støder på et ord jeg ikke forstår, spørger
90 jeg ham. Han ved altid hvad det betyder. Min far er et leksikon.

Om morgenen farver smoggen himlen over Sverige rød og grøn og orange, om dagen tårner skyer sig op, og jeg føler et stik af den gamle rædsel. Et sted derude, lige bag ved synsranden, vandreren en rasende Gud omkring og leder efter mig. Men det varer aldrig længe. Dagen bliver igen hverdagsagtig, gennem vinduet hører jeg byen der spinder med en beroligende monoton.

⁹⁵ Radioen taler et nyt sprog, som jeg er ved at tilegne mig. Der er de sædvanlige krige, jordskælv og hungerkatastrofer, tegnene på at enden er nær, men de holder sig på betryggende afstand fra Gammel Kalkbrænderivej. I entreen dumper morgenavisen på gulvet, og sammen med fodtrine-
ne fra avisbuddet, der fortaber sig ned ad trapperne, fortager angsten sig.

Måske er jeg langt om længe i sikkerhed. Men i min fars mørke øjne er der nogle gange en
¹⁰⁰ glans der gør mig beklemt.

Det begynder en søndag morgen. Svend er taget på arbejde, han er portør på Rigshospitalet. Jeg ligger på sofaen og læser. Min far har tændt for spolebåndoptageren. Mahagonny. Jeg hører ham rumstere rundt i køkkenet. Han rømmer sig, knitrer med avisen, rømmer sig igen. Der dufter af jasminte og ristet franskbrød.

¹⁰⁵ Skal du have et krus? råber han.

Ja tak.

Så står han i døren. I blåstribet pyjamas. En lok af det sorte hår hænger ned i panden på ham. Øjenbrynene sidder højt oppe i panden. Et smil spiller om hans mund.

Kommer du ikke og holder mig lidt med selskab?

¹¹⁰ I bare underbukser følger jeg med ham ind i soveværelset. Hemsens er pistaciegrøn. Svend har tømret den. Jeg entrer hønsestigen, mens min far står og ser op på mig. Det knirker i træværket. Oppe under loftet er der varmt og lidt klamt, der lugter af søvn og snavset undertøj. Spredt ud over to madrasser ligger en masse puder, noget rodet sengetøj og bunker af bøger. Gennem et støvet vindue ser jeg ned i en trang baggård og ud over hustagene med skoven af antenner.
¹¹⁵ Lidt svimmel vender jeg mig bort fra vinduet og ser at min far har lagt sig ved siden af mig. Han støtter sig på albuen.

Du er så fin, siger han med en mærkelig sprød stemme og stryger mig med bløde fingerspidser over kinden. Helt ... perfekt. Kan du sige mig, hvordan jeg har kunnet frembringe noget så perfekt? Jeg ler genert. Der er noget i vejen med dette øjeblik.

¹²⁰ Han kysser mig på panden, læner sig frem og snuser til mit hår. Så kysser han mig på munden, ligesom han plejer at kysse Svend. Jeg kan mærke hans fingerspidser vandre omkring på min krop, stoppe op, vandre videre. Jeg fniser.

Hvordan skulle jeg kunne lade være med at elske dig? siger han. Jeg synes ikke der er noget forkert ved det, at elske min eneste søn. Synes du det er forkert af mig at elske dig.

¹²⁵ Nej, nej, siger jeg. Jeg forsøger at gøre mig helt slap, at forvandle mig til sand der forsvinder mellem hans fingre. Fortvivlet mærker jeg at jeg har ståpik. Skamløst er den krøbet frem under kanten på underbukserne.

Man er vel kun et menneske, siger han. Det lyder som om han er ved at græde. Pludselig brister han i latter. Men lille dreng! Det er vist ikke kun mig der er morgenfrisk.

¹³⁰ Med en varm og blød hånd rører han ved min skam.